idrottsforum.org/recensioner
IDROTTSVETENSKAP · LÄRARUTBILDNINGEN · MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page: English Go for it!

ISSN 1652–7224 ::: Publicerad den 7 oktober 2009
Utskriftsvänlig pdf-fil
Läs mer om dopning på idrottsforum.org

Vilken är relationen mellan drogbruk i allmänhet, i alla dess former, och dopning inom idrotten? Uppenbart är att idrottaren som regel dopar sig för att förbättra sina prestationer, snarare än i syfte att skapa välbehag eller minska obehag, och i dess förlängning till följd av tvångsmässigt beroende. Men bortom detta: finns det några gemensamma drag för all typ av drogmissbruk, något slags samspel? Sannolikt är det så; det undflyr dock tjänstgörande redaktör exakt vad det är. Men när så boken *Pillerplaneten* av Hans A Kann (Promise) dök upp på redaktionen väcktes förhoppningen om ett svar. I boken diskuteras nämligen dopning inom idrotten som en del av samhällets, ”pillerplanetens”, hela missbruksproblematik. Sålunda gick boken vidare till en av forumets dopningsexperter, David Hoff, och nu har hans recension influtit. Det var, visar det sig, en alltför optimistisk förhoppning att det ovan nämnda samspelet skulle utredas i boken. Och värre än så var det: Enligt vår recensent är *Pillerplaneten* närmast att betrakta som ett verbalt vulkanutbrott, en osystematisk och ostrukturerad blandning av kända och okända, och sällan bekräftade eller med källhänvisning försedda, uppgifter – ja, boken är närmast oläslig.

Ostrukturerad rappakalja

David Hoff
Högskolan i Kalmar

Hans A. Kann
Pillerplaneten: Om genvägar till lycka, styrka och skönhet med rusmedel och biokemiska preparat
303 sidor, hft.
Helsingborg: Promise 2009
ISBN 978-91-86179-99-1

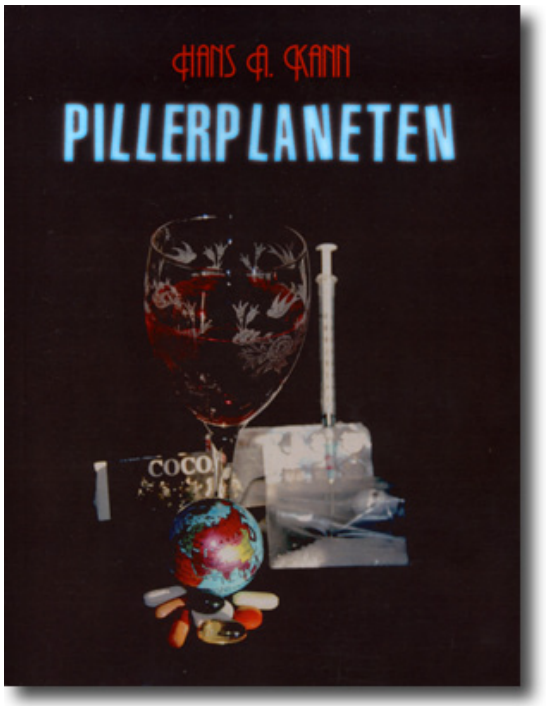

Som recensent av dopingböcker på *Idrottsforum.org* hade jag stora förhoppningar när jag tidigt i somras satte tänderna i boken *Pillerplaneten*, skriven av Hans A. Kann, som enligt egen utsago är en av landets ledande experter inom drog- och beroendevård. Kann är chef för behandlingshemmet Promise i Helsingsborg. Promise är också namnet på det förlag som gett ut boken. Läsningen blev en besynnerlig upplevelse, en besvikelse, och framförallt en förundran: vad är det här för en bok?; vad är syftet med boken?; vad vill författaren säga?; vilken är den åsyftade läsekretsen?

Ingen av dessa frågor fick jag svar på genom att läsa bokens inledning. Närmast till hands är ändå att initialt betrakta boken som en text med vetenskapliga ambitioner – ambitioner att presentera, diskutera och kritiskt analysera fakta. I bokens förord framkommer att författarens ambition är att uppdatera Olof Ålanders avhandling om rusmedel, Inebriantia, från 1762 (handledare professor Carl Linnaeus). Kann säger sig ha en holistisk grundsyn där han försöker förena farmakologi, medicin, ekonomi, antropologi, socialpsykologi och humanekologi. Ambitionsnivån är med andra ord hög. Samtidigt säger han att boken består av ett antal krönikor, artiklar, bloggar, rapporter, intervjuer, analyser, fakta och handledningar. Vid läsning framkommer dock inte vad som är vad. I författarens ”Tack!” kan också en vetenskaplig och/eller eventuell journalistisk ambition uttydas. Här tackar Kann författarna till de tusentals böcker och webbplatser han har lånat från; han tackar de namnlösa förmedlarna av fakta ”om drogernas och dopningens skumraskvärld”, han tackar ryggdunkare och informatörer, anonyma medmänniskor i AA, NA, innebandy- och badmintongängen, ”banditerna”

på Bergaanstalten och KRIS. Författaren tackar även dem som refuserade det första manuset.

Vid ett studium av bokens innehållsförteckning, och mot bakgrund av hans i förordet beskrivna ambition, så är inget anmärkningsvärt. Det finns rubriker som ”Lycklig, stark och vacker med biokemi?”, ”Det drogsökande beteendet”, ”Belöningssystemet och beroende”, ”Dopning – fusket i sporten”, ”Kroppsfixering och ungdomlighetskult”, ”Smugglingen, langningen och profiten”, ”Kampen mot dopning och narkotika” – aktuella och intressanta teman. Det finns också ett lexikon där olika ”drogbegrepp” förklaras.

Författaren inleder boken med en personlig bekännelse (kapitel 1) ”En pillerätares bekännelse”. Detta kapitel ska förmodligen ligga som en fond till den problematik som avhandlas i boken. Författarens egen historia ska ge förståelse för hur lätt det kan gå snett. Man tar ett piller för att lösa ett problem, men nya problem uppstår (biverkningar), och nya piller måste sättas in osv. Kapitel 2 inleds med ett antal berättelser: ”Mr Universum”, ”’Fotbollsdöden’?” (om en sjuttonårig pojke som dör på fotbollsplanen), ”Narkomanen i Armanikostym”. Detta kan vara ett tilltalande sätt att beskriva olika ”pillerproblemen”, men som läsare undrar jag: är det verkliga historier eller uppdiktade? Förmodligen är de verkliga, men detta vill jag som läsare veta. Jag vill också veta mer om personerna, utan att författaren för den skull behöver avslöja deras identitet. Jag vill känna till kontexten – när var detta?; hur gammal var personen?; i vilket land hände det?; osv. Jag vill också veta om författaren menar att detta är en typisk berättelse, och har han i så fall något stöd för att hävda detta?

I detta läge börjar jag bli skeptisk till boken. Det finns för många frågetecken. När jag läser vidare inser jag allt mer att boken aldrig borde ha getts ut. Min bedömning är att innehållet i allt väsentligt bygger på hörsägen, fördomar, egna erfarenheter och kvasistudier, detta toppat med konspirationsteorier om t ex Palme och Geijer, samt om Herman von Göring och hans narkotikamissbruk (jag återkommer till detta). Som randanmärkning kan man fråga sig om förlaget kalkylerat med presumtiva stämningar av författaren. Visst finns det korn av ”sanning” och vettiga tankar i boken, men det är så hopblandat med en massa rappakalja i en allt annat än strukturerad och tydlig text. Det mest allvarliga problemet är att författaren påstår en massa saker utan att ha stöd i källor överhuvudtaget, alternativt har han stöd i mycket dubiösa dito. Under rubriken ”Hormonmissbruk är mycket utbrett”, tar författaren sin utgångspunkt i en ”studie” som han genomfört på ”ett tjugotal idrottsvänner”. En annan kvasistudie beskrivs på följande vis: ”Jag gjorde en snabbundersökning om mängden piller och burkar med ämnen som används av mina medmänniskor i medelklass, medelstad i EU-land” – ingen närmare precisering. Överlag använder författaren mycket referenser som: ”vittnar många om”; ”tycker jag”; ”en kund förklarade”; ”en äldre dam”; ”enligt mina källor”; ”en gymföreståndare i London”; ”[F]rån DR Dokumentär, 2000”. När han berättar om Herman von Görings narkotikamissbruk och den behandling Göring genomgick i Sverige använder han källor som: ”En granne till mig, pensionären Karl-Erik Björklund, som själv arbetade på sjukhuset, berättade 1979?”. Konspiratoriskt, och utan någon grund, hävdar Kann: ”Av lättförklarliga skäl vill ingen i Sverige idag påminnas om denna Göringaffär.” Som källa använder han: ”www.forum.skalman.nu”. Många svepande påståenden förekommer i boken, t ex: ”Vanligt folk som vill öka sina resurser fysiskt och mentalt dopar sig också.” Om Ecstacy skriver Kann: ”Pionjärerna under denna era var universitetsfolk.” Det saknas preciseringar, argumentation och källor.

I boken drar författaren in personer som Palme, Geijer och Christer Pettersson (tidigare misstänkt för Palmemordet) i tvivelaktiga historier, och fäller ogrundade omdömen. Man kan fråga sig om relevansen, i en bok om droger och dopning, men på något underligt sätt resonerar Kann om ”Aningslösheten och sedeslösheten i den Svenska regeringen” (sic!), som en grund för ökat narkotikamissbruk: ”Dekadensen börjar i överklassen. Det avslöjades 1977 att den svenska justitieministern hade haft sex med en prostituerad.” Vidare hävdar Kann att Palme, socialdemokratin och de intellektuella skulle ha liberaliserat synen på drogmissbruk, vilket kritiseras av Kann. Palme skulle även, enligt Kann, ha ”knäckt” folkhemmet, vilket lett till att fler personer har känt sig utanför samhället och börjat missbruka lättillgängliga droger. Författaren säger följande under rubriken ”Folkhemmets sammanbrott”: ”Följden blev en snabb ökning av missbrukare och kriminalitet. En del menar att ett slags diabolisk eller gudomlig rättvisa skipades med Palmemordet.” Kann fortsätter: ”Ett högt polisbefäl saboterade totalt utredningen kring mordnatten. Att sedan en dagdrivare, sociopat, alkoholist och narkoman, utpekades som mördare, gör hela historien sanslöst bisarr.” (Tolkning: Palme såg till att skapa fler missbrukare och kriminella. Att sedan Palme eventuellt dödades av en kriminell missbrukare skulle väl då ”enligt vissa” vara en diabolisk eller gudomlig rättvisa.) Palme skyddade även Geijer som gick till ”horor”, påstår Kann. Kanske var det så, men mig veterligen är inte detta bekräftat, och än mindre finns det några domar i saken. En viss försiktighet vore det klädsamt att iaktta som seriös författare. Det handlar om att misskreditera individer som inte har en chans att försvara sig – och dessutom helt utan stöd i t ex nya faktauppgifter som framkommit. Och även i de fall uppgifterna skulle vara bekräftade, så är författarens redovisning av komplicerade samhällsskeenden och orsakssamband mer än lovligt förenklade, för att uttrycka sig milt. Men det är fler än Palme som får sig en släng av Kanns slev. Christer Pettersson är en av dem, som diskuteras under rubriken ”Två miljoner japaner var amfetaminister”: ”Den för Palmemordet misstänkte Christer Petterson (sic!), var ökänd alkoholist och amfetaminist. Han blev fri från anklagelserna om statsministermordet, men var en vaneförbrytare. Hans specialitet var att ’muddra’ smålangare på narkotika och pengar. Han brukade använda en skarpslipad bajonett som rånarvapen. Denna skräckfigur avled av

” Palme skulle även, enligt Kann, ha ”knäckt” folkhemmet, vilket lett till att fler personer har känt sig utanför samhället och börjat missbruka lättillgängliga droger.

sviterna efter sitt missbruk. Sörjd av få.” Citatet får tala för sig själv.

Pillerplaneten är för mig som recensent ett mysterium, boken är närmast att betrakta som ett personligt vulkanutbrott. Kann har stoppat in all sin kunskap och sina värderingar, dvs vardagskunskap, fördomar, hörsägen, konspirationsteorier, erfarenhetskunskap (t ex från behandlingsarbete), egna värderingar, berättelser från vänner, tidningsartiklar, kvasistudier och säkert en hel del korrekta studier och faktauppgifter, i en tryckkokare som till slut exploderat. Innehållet har sedan hamnat som en text i en bok med ett sammelsurium av rubriker och avsnitt utan vare sig struktur eller logisk ordning. Boken kan inte få godkänt vare sig som vetenskaplig eller journalistisk text, och författaren borde ha lyssnat bättre på det förlag som refuserade boken.

Jag vill avsluta recensionen med ett mycket tänkvärt citat i *Pillerplaneten*, av Hjalmar Söderbergs bok ”Doktor Glas”. Det inte helt ordagranna citatet inleder under rubriken ”Exploatering av emotionella behov” (Kann 2009:67). Månne kan detta vara nyckeln till att förstå den ”mystiska” boken *Pillerplaneten*?

> *”Människan vill bli älskad, i brist därpå beundrad, i brist därpå fruktad, i brist därpå avskydd och föraktad. Man vill ingiva människorna någon slags känsla. Själen ryser för tomrummet och vill ha kontakt till vilket pris som helst.”* (Sic!)

© David Hoff 2009.

Köp boken från förlaget

Kjøp boken fra forlaget

Køb bogen fra forlaget

Buy this book from Amazon.co.uk

Buy this book from Amazon.com